

El sentit de totalitat

ARA és quan els catalanistes hem de tenir més afinat i més viu el sentit de totalitat, perquè és, en aquests moments crucials en què vivim, quan més ens cal la solidaritat col·lectiva.

Tant per enfocar d'una manera reeixida l'estructura interna de la nostra nacionalitat, amb mires a una nova funció estatal, com per afavorir, de bell nou, la unió indispensable de la societat catalana, ara com ara escindida per discrepàncies ideològiques fonamentals, per odis nodrits per l'afany de revenja, ens és essencial un alt sentit de totalitat.

D'una banda, ens és urgent — tal com remarcava suara Pere Bernat, de Barcelona estant — de crear «un clima de pau civil que pugui servir, un dia o altre, i com més aviat millor, de definitiva liquidació de la guerra civil, perpetuada, per la voluntat i per la malícia dels vencedors, a través dels anys». Ens hi obliga — diu ell — «un deure de ciutadania i de patriotisme», a fi de «liquidar — recalca — la guerra civil i l'esperit de revenja». Caldria repetir ací aquells mots de Lincoln en l'allocució de Gettysburg del 19 de novembre del 1863: «Es més bé a nosaltres a qui correspon de consagrar-se a la magna tasca que encara queda per accomplir», si volem, en veritat, fer que reneixi Catalunya «a la llibertat i que el govern del poble, pel poble i per al poble, no desaparegui de la faç de la terra».

Altament, la recuperació de Catalunya pot posar-nos davant d'un seguit de problemes que requeriran unanimitat de criteri, compenetració i concòrdia, per tal com els sacrificis de tot ordre que imposarà la reconstrucció del nostre patrimoni físic i moral, cultural i polític, econòmic i social només es poden demanar a un grup nacional que senti, amplament i amb tota intensitat, la seva unió, perquè no es pot accomplir sense el concurs de tots els homes de valer de les nostres terres, pensin com pensin.

L'esperit de partit, de grup i de capella i l'orgull del gec, amb l'esperit de bandositat — l'exclusivisme — que generen, s'aposen a la primacia del sentit de totalitat, essencial que és en una democràcia liberal. Tal com subratlla el pensador argentí José Ingenieros, «el patriotisme nacional sorgeix naturalment de l'afinitat entre els membres de la nació. No l'imposa l'imperi de la mateixa autoritat, perquè hi ha Estats que no són nacionalitats i nacions que no són Estats». «Es — afegeix — conjunció d'ensomnis comuns per a emprendre grans coses i decisió ferma de realitzar-les. Es convergència en l'aspiració de la justícia, en el deure del treball, en la intensitat de l'esperança, en el pudor de la humiliació, en el desig de la glòria.»

I, en canvi, tenim sovint tendència a restar més que a sumar, a dividir més que a unir, a separar més que a integrar. Ens sol abellir més la «reventada» que l'aplaudiment.

Per efecte de l'esperit partidista «de les

EN TRE els molts aspectes que tracta Fidel Miró en el seu llibre *¿Y España cuándo?*, aparegut recentment, n'hi ha un que crida l'atenció del lector per l'interès que demostra l'autor a repetir el seu pensament en llocs diferents del llibre, tant quan tracta aspectes que es refereixen exclusivament a les relacions entre el món sindical com quan es refereixen als catalans, i és, entre el maremagnum i el desori de la situació general de l'emigració, el que pot convertir-se en l'arma més eficaç i de resultats més positius per a prosseguir la lluita i que el mateix pot aplicar-se a l'emigració catalana com a la no catalana. Miró sosté que cal imperiosament mantenir una publicació periòdica, una revista, que serveixi d'aglutinant de les diverses tendències en què està dividida l'emigració, ja que és ben difícil una entesa i una coincidència de propòsits en la lluita contra el règim actual. Després del gran nombre de provatures, malaurades i sense cap eficàcia, que han estat fetes en aquests darrers anys, sembla no quedar altra alternativa que esperar que el temps resolgui els nostres problemes, però com que el mantenir-nos en la inactivitat seria tant com negar-nos a nosaltres mateixos i negar els ideals que tenim l'obligació de defensar sense defalliments tota la vida, cal cercar el recer on l'espera sigui suportable. I aquest recer Miró el veu en el sosteniment d'una publicació periòdica on es puguin discutir d'una manera àmplia els problemes d'avui i de demà. «Cal crear primer un corrent d'opinió — diu — perquè sigui factible demà un gran moviment democràtic unit. Aquesta revista podria ser d'extraordinàries conseqüències per al futur.» Encara que aquest pensament és expressat amb la preocupació immediata d'unir les dues centrals sindicals en un propòsit comú de lluita, l'expressa en els mateixos termes quan tracta de la necessitat de la publicació d'una revista catalana «en la qual podríem col·laborar tots els catalans de signe liberal». «No podem comprendre'ns — afegeix — i menys col·laborar fraternalment si no ens coneixem.» No deixa de ser ben significativa aquesta afirmació d'un destacat dirigent sindicalista català que es sent empès a escriure en català i en una revista catalana quan tants del seu propi camp es creuen més universalistes com menys apreci tenen a la llengua materna per a expressar-se en públic o en la premsa. En aquest aspecte els catalans nacionals tenim el camí més desbrossat perquè si bé estem separats per tàctiques de lluita diferents, ens agermanem, en el fons, un denominador comú que és la defensa dels drets de Catalunya. Encara que no manquen en el nostre camp les publicacions polítiques que conserven el prestigi guanyat a força d'anys de brega i d'honradesa de conducta, i que es fan admirar per un sentit de continuïtat tan necessari perquè l'obra començada tingui eficàcia, en la majoria dels casos, i potser per la mateixa agudesa que han pres els problemes plantejats a l'emigració, ens manca, en termes generals, la dosi necessària de magnanimitat perquè poguem esbandir de nosaltres mateixos — i en aquest punt segurament són pocs els que estan nets de culpa — els personalismes que sovint fan molt difícil tota obra començada, fent que una publicació, a desgrat del desig dels dirigents més significats, esdevingui el portanveu d'un grup més que d'una opinió de camp més vast. Les nostres pròpies febleses, les divisions i el desesme, que és la gangrena del cos malalt, ens imposen l'obligació de superar-nos a nosaltres mateixos i fer, d'una publicació, una finestra oberta a l'expressió lliure de les idees més oposades dintre el catalanisme, perquè si aqueixa llibertat d'expressió pot arribar a ser cantelluda, a la llarga pot convertir-se en un diàleg amistós del qual se'n pot beneficiar el nostre ideal. La necessitat de mantenir la continuïtat d'una publicació política catalana és imprescindible en el moment de desorientació actual, però una publicació oberta a totes les idees i a totes les signatures, que no es limiti a defensar els interessos d'un grup determinat o una tendència determinada, sinó els alts interessos de Catalunya, amb generositat i honradesa. En aquesta mena d'empreses, tan laboriosos com fàcil pot ser el primer cop de coll. La dificultat està en voler doblar el cap de les tempestes. Allavors és quan cal, prosseguir el camí amb fermesa, que és la millor penyora de continuïtat i de coratge. Aqueixa publicació desitjada pot ser VEU CATALANA, si el propòsit dels seus editors és ben interpretat.

cliques rivals que entenen la política com la lluita pel poder polític» — remarca Manuel Galés —, en 1931, mancà, al Principat, el sentit de totalitat. Amb un criteri més ampli que el que aleshores presidí la selecció dels quadres dirigents i, en general, la política catalana de govern, podrien haver participat en la tasca rectora del nostre malaurat país homes de vàlua i d'experiència — demòcrates, liberals i catalanistes — que foren arraconats injustament, perquè el jacobinisme copà el sector catalanista que triomfà. Aneu a saber si les nostres institucions autonòmiques haurien pogut tenir més consistència que la que han palesat.

D'ací que gairebé tota l'acció de govern posterior patís d'aquest vici. Per efecte del desenvolupament de l'esperit de bandositat que determinà la guerra, en 1936 mancà, també, sentit de totalitat a tots els catalans — tiris i troians —.

Solament una pregonia formació autènticament liberal — la qual implica humilitat alhora que personalitat, respecte alhora que convicció, comprensió alhora que enteresa, i bandeja l'afany de predominar en totes les seves gradacions — pot facilitar un esclat puixant del sentit de totalitat i fer-lo arrelar ben fort entre els catalans.

Sentit de totalitat no significa pas renunciar a les pròpies conviccions, ni a la prò-

pia personalitat, ni a la pròpia fe. És, tot senzillament, conregar amb les conviccions, amb la personalitat i amb la fe l'interès general tot apreciand amb justícia els diversos aspectes d'una qüestió, els diversos factors que hi intervingen; tot contemplant els diversos interessos en joc, per contraposats que siguin; tot donant al problema plantejat l'amplitud de perspectiva i el sentit general que realment té. Dit altrament: és situar les conviccions, la personalitat i la fe exactament dintre l'àmbit que els escau. Ni més, ni menys.

Sentit de totalitat vol dir anteposar, en tot moment, l'interès col·lectiu — nacional — al personal i al de partit, de grup, de capelleta i d'estament. Suposa una visió justa del conjunt i un criteri amplem constructiu, tenir ben bé en compte tots els factors, tots els aspectes, tots els interessos, i procedir sempre sense lesionar-ne cap, sinó harmonitzant-los, tot servant l'equilibri, tot fent justícia, tot posposant segones intencions.

Perquè, tal com recalca Ingenieros, «el sentiment de solidaritat nacional ha de tenir un pregon significat de justícia. El benestar dels pobles és incompatible amb interessos creats rutinàriament, i de tant en tant necessita d'inspirar-se en credos nous: despetar l'energia, extingir el parasitisme, estimular la iniciativa, suprimir l'ociositat, desenvolupar la cooperació».

Abraham Lincoln — figura senyera dels Estats Units de Nordamèrica — posa a prova el seu elevat sentit de totalitat quan, tant als estats del nord, com als del sud, les passions eren exacerbades per la guerra de Secessió, tot mantenint ferm el seu propòsit — que era el del Nord — d'abolir l'esclavitud, jurà d'aconseguir del Sud, sense sacrificar ell, per la seva part, la seva inflexibilitat, un arranjament pacífic del conflicte armat que delmava els uns i els altres. Tot encarnant una de les faccions en lluita, Lincoln sabé ésser, per la seva amplitud de visió, per la seva comprensió, per la seva generositat i per la seva altesa de mires, el portantveu de la igualtat, de la llibertat i de la justícia. D'ací que Walt Whitman el tingués per «la figura més grandiosa en el poblat llenç del drama del segle dinovè».

El seu sentit de totalitat fa que personifiqui ensems l'esperit d'autoritat i el de llibertat i que sigui tolerant tot fent-se respectar. I és que feia sempre allò que era més convenient més que no pas allò que era just. I és que, tal com confessà al seu secretari John Hay, la seva política «consistia en no tenir política». La seva gran fe en la Declaració d'Independència dels Es-

tats Units — que conté els principis d'igualtat i de llibertat — el feia sentir-se president de tots els nord-americans. Vet ací perquè tractà tan sols «de fer allò que li semblava millor a mesura que passaven els dies», segons comunicava a Palmer. Per aquesta raó, «la gent — diu Sandburg — el considerava com una nova imatge d'esperança per a tots».

En prendre una decisió, enmig del caos d'idees en què li pertocà de moure's, Lincoln, com que no podia triar entre el que era bo i el que era dolent, optava entre allò que era parcialment bo i allò que era, en part, dolent. Així arribava a admetre que la decisió era errònia fins a cert punt; per bé que la millor que podia adoptar. Entestat com estava a salvar la Unió, aquest era — segons el seu biògraf Carl Sandburg — l'«afer de major importància respecte del qual jutjava que la seva causa era completament justa, política i adequada».

Nosaltres, els catalans, tenim ara, com he dit abans, la reconciliació dels catalans i la reconstrucció de Catalunya que ens reclama urgentment. Uns i altres — tiris i troians — ens hem d'esforçar a comprendre'ns mútuament, si volem afermar l'harmonia social de la nostra gent tot esvaint odís, si volem crear, realment, una solidaritat duradora mitjançant un equilibri ponderat de forces morals. Segons Ingenieros, «les nacions estan civilitzades quan oposen la solidaritat total als privilegis particulars». Vet ací un test que se'ns demana. Ens cal un sentit de totalitat ben afinat per tal d'acomplir eficientment la nostra missió col·lectiva.

No oblidéssim pas que essent com és la societat, segons Alfred Espinas, «una consciència viva» i la nació, segons José Ortega y Gasset, «una comunitat de treball», el sentit de totalitat és la idea bàsica d'una consciència nacional esparpillada.

PERE MAS I PERERA

(Prohibida la reproducció.)

DIEGO RUIZ, POETA I CAVALLER

FINS ARA no m'arriba la nova de la mort, a Tolosa del Llenguadoc, de Diego Ruiz.

Seria incapaç de parlar d'ell amb el respecte convencional que diuen que es deu als morts. Però seria igualment incapaç de no parlar d'ell.

A voltes, quan em diuen que sóc mexicà a mitges, contesto: «No, sóc més mexicà que vostè, perquè vostè ho és per atzar i jo ho sóc per elecció».

El mateix es podria dir de Diego Ruiz: català per elecció, supercatalà. I, de fet, molt més representatiu de certs trets fonamentals del català que la majoria dels catalans que el tractaren.

Havia nascut a Màlaga, com el seu cosí Picasso. Estudià medicina a Barcelona. Encara no era doctor i ja era autor d'un llibre sobre la psicologia del somni — en una època en què Freud començava tot just a ésser conegut d'un cercle reduït d'especialistes.

Acabar la carrera no era acabar d'estudiar. Diego Ruiz marxà a Itàlia, i al col·legi Alborno, de la Universitat de Bolonya, seguí estudiant. A més de la medicina, es consagrà als primitius italians, en tants aspectes parents propers dels romànics catalans. Dècades després, exiliat a França 20 anys, es dedicarà a estudiar a

El doctor

PELAI VILAR

OTORRINOLARINGÒLEG

ofereix a la Colònia Catalana

el seu Consultori

Consulta prèvia cita

Passeig de la Reforma 400 - 503

Tel. 11-29-16

fons Goja i publicarà un darrer llibre sobre el pintor sord.

Diego Ruiz no era un conformista. Per aquella època estava de moda parlar dels herois. I parlar-ne en un to altament retòric i patriòtic. Tant se val que l'heroi de torn fos Álvarez de Castro, defensor de Girona contra els francesos, com Guifré el Pilós, subdít de Carles el Calb. Diego Ruiz no es resignà a aquesta retòrica. Publicà un llibre sobre la Genealogia dels Símbols que els psicòlegs i sociòlegs d'ara guanyarien a conèixer. Ahans, havia escrit un treball, que ensuïmà a molts, demostrant que Álvarez de Castro estava foll i que el seu heroisme era producte de la follia.

Diego Ruiz fou molt amic del doctor Turró. Discutien sovint. Resultat d'aquestes discussions, tal volta, fou un altre dels seus llibres, la Teoria de l'acte entusiasta. I, ja dintre de la seva especialitat, una Introducció a la psicologia dels anormals; que s'avancava en molts anys a la seva època.

El doctor Ruiz havia estat director del Sanatori Frenopàtic de Salt. Una tragèdia privada — que Prudenci Bertrana utilitzà, amb una crueltat d'entomòleg, per a la trama de la seva novel·la Jo —, acabà amb la carrera de Diego Ruiz.

Però l'homo continuà.

Jo el recordo, sobretot, per dues coses: per les passejades Rambla amunt i Rambla avall, entre 1932 i 1935, i pel volum que publicà la col·lecció vermella de L'Avenç, Llibre del Poeta i del Cavaller (si no m'erra la memòria).

El llibre és impressionant llegit el 1958. Devia ser-ho molt més llegit el 1910, per exemple. Amb un to entre poètic i bíblic, Diego Ruiz trenca, en aquest volum, amb tot el que és consagrat, admès, acceptat, reconegut i aprovat simplement pel fet que existeix.

Es, en el fons, una professió de fe d'inconformista. El poeta i el cavaller, per ell, són els que no es resignen, els que no es sotmeten.

En aquella època en què fins els més inconformistes en política o en qüestions socials eren uns perfectes senyors Esteves en la vida quotidiana, el llibre de Diego Ruiz devia ser com una bomba.

L'amistat amb el doctor malagueny-català equivalia a un seguit constant de bombes. Tant se val que en les seves disputes llencés flastomies contra la literatura de guerra.

VEU CATALANA

15 de maig del 1959

Any II Núm. 11

Director

SALVADOR FERRET

Administrador

RAMON FABREGAT

Direcció: Eufrates 10-9, México 5, D. F.

Correspondència, a

Apartado 1487, de México 1, D. F.

Impress als tallers de

EDITORIAL FOURNIER, S. A.

Arquitectura 29, Copilco-Universidad

Preus de subscripció

Mèxic, un any \$ 20.00

Altres països, un any . . . \$US 2.00

Un número \$ 2.00

Autoritzada como correspondencia de 2ª clase en la Administración de Correos No 1 de México 1, D. F., el 5 de septiembre de 1958

terratinents, contra els militars o contra els mals utilitzadors del gerundi. Tot tenia als seus ulls la mateixa importància, per tot calia apassionar-se.

L'he escoltat xerrant per les Rambles o per carrer del Carme, anant a l'Ateneu Enciclopèdic Popular. Em penso que moltes de les coses que deia potser ara no les acceptaria, i que moltes de les que llavors jo no acceptava, ara deo pensar-les sense recordar que vénen d'ell.

Es contem moltes coses de Diego Ruiz: que l'expulsaren de l'Ateneu perquè empaïtava les dones que fregaven als matins; que vivia de gorra i es feia invitar constantment pels amics; que durant els darrers 30 anys de la seva vida (mori als 78 d'edat) no les tenia totes...

Què hi fa? És que tot això, en el fons, no són formes de vida dels catalans? Vull dir, la bohèmia, l'inconformisme, la protesta, el tenir aquest ram de folia inofensiva que ens fa somniar truites a tota hora...? Però, sobretot, què hi fa que tot això fos veritat, si avui som molts els que, en posar-nos a pensar sobre els problemes del moment, ens hem de dir, de sobte: Té, això ja ho veia Diego Ruiz fa vint-i-cinc anys...

Poeta de veres. Cavaller perquè mai no tingué por. I, per ambdues raons, més català que molts...

Els anarquistes s'embadalien escoltant-lo. I un grapat de gent de la meua generació ens recordarem sempre d'ell.

VÍCTOR ALBA

Els Estats Units i Franco

La revista *Esquire* del present mes de maig publica un extens i violent article contra el règim de Franco, d'Emmet John Hughes, corresponental en cap dels corresponents estrangers de les revistes *Time* i *Life*. Durant la segona guerra mundial, Mr. Hughes fou agregat de Premsa de l'Ambaixada americana a Madrid. Entre 1952 i 1956, durant la campanya electoral, va formar part del cos d'ajudants de Mr. Eisenhower en la preparació dels discursos del president.

Heus ací els principals punts de l'article: La diplomàcia dels Estats Units està agra-dablement lliurada a una llarga migdiada a Espanya. Les conseqüències poden ser molt desagradables i el resultat final pot resultar tràgic tant pel poble espanyol com per la política nordamericana, si hom s'entossudeix a mantenir uns quants contrasentits com els següents:

Existència d'una dictadura militar la força de la qual depèn sobretot de l'exèrcit i de la policia, que nega sistemàticament les més elementals llibertats, com són les d'associació i d'expressió, però, això sí, solemnement lligada amb els Estats Units mitjançant acords que proclamen el comú desig de «llibertat».

Existència d'un cap d'Estat amb un prestigi personal tan insignificant que ni tan sols els seus més fervents partidaris poden negar que el seu poder no resistiria cap consulta lliure de la voluntat del poble, encara que una bona part de l'opinió preferix tenir-lo al davant dels destins del país a veure's abocats a un demà desconegut i indefinit.

Existència d'un totalitarisme d'Estat en què l'únic partit autoritzat — la Falange — no s'enfronta amb cap oposició ni competència i no obstant tem la seva extinció.

Existència d'un règim que s'anomena catòlic amb un fervor i una truculència úniques al món, però que reserva el llenguatge més cru per difamar els moviments de la Democràcia Cristiana a Europa, dirigits per catòlics.

Existència d'un règim que, amb apassionada sinceritat, proclama la decadència i la maldat tant del capitalisme com de la política democràtica, la qual cosa no li priva

L'espantall de les represàlies

CADA DIA s'observen més indicis que la dictadura franquista s'acosta a la seva fi. Els factors que han de fer-la caure no són estrictament polítics, sinó econòmics. La farsa política, amb tot el que té de monstruosa i de grotesca, podria seguir indefinidament si el règim hagués tingut l'encert de mantenir l'economia en una situació suportable. No ho ha aconseguit i si bé encara té la població sotmesa pel terror, li és cada dia més difícil resoldre els problemes econòmics que ell mateix ha creat. Una missió del Fons Monetari Internacional ha fet recentment un estudi seriós de la situació econòmica de l'Estat espanyol i ha arribat a la conclusió que només podria millorar amb un canvi radical de la política econòmica espanyola, que exigiria l'estricta compliment dels compromisos amb els organismes econòmics internacionals i forts sacrificis en el nivell de vida de la població. L'estancament de l'economia de l'Estat espanyol, la caiguda del comerç exterior i la manca de divises han tingut greus repercussions en el nivell de vida dels treballadors i també en els profits de les empreses. La rel del mal està en l'esfondrament d'una política econòmica que, fa vint anys, es va assenyalar com objectiu l'autarquia, còpia grotesca del nacional-socialisme alemany, tot mantenint les estructures tradicionals, i que després s'ha basat en l'ajut nordamericà, el qual, ben administrat, hauria pogut alleugerir la misèria del poble i per la cobdícia i la ineptitud dels governants espanyols no ha donat els resultats que haurien fet justificable la farsa. Com s'ha d'iniciar el canvi en la política econòmica de l'Estat espanyol? Els tècnics del Fons Monetari Internacional creuen que el liberalisme econòmic no pot recibir sense un mínim de liberalisme polític. És possible aquest sense un canvi radical de règim? Ningú no ho creu.

Mentre Franco, en una entrevista preparada pel diari dels sindicats verticals, *Pueblo*, vol donar la impressió que sols ha cobert la primera part de la seva missió, l'oposició organitzada (en grups de diverses tendències, naturalment) adquireix cohesió i aferma posicions. El descontent augmenta, com mostren certs moviments d'agitació, l'activitat dels grups d'esquerra de les Universitats de Barcelona i de Madrid, l'actitud dels catòlics catalans, manifest amb la P de protesta; les vagues... La presència de l'Espanya franquista en alguns organismes internacionals no és pas indicatiu que el règim es consolidi guanyant un suport internacional. És evident que la

col·laboració de l'Estat espanyol és, si no indispensable, convenient per a certs organismes o estructures internacionals; però la major part dels estadistes occidentals no creuen pas que aqueixa col·laboració els sigui ni més grata ni més eficient amb el règim franquista. En general preferirien trobar-la amb un règim més afí; però, quin pot ser, aqueix règim? Una bona part de l'oposició a Franco tem, paradoxalment, la seva caiguda. S'han covat tants ressentiments en els vint anys de dictadura, que molta gent està convençuda que en un canvi foren inevitables les represàlies. El temor és, probablement, exagerat; però existeix i el règim té bona cura de cultivar-lo i explotar-lo per a contenir la impaciència de milions de ciutadans, els quals, si bé desitgen alliberar-se de la dictadura i de la seva misèria, no volen sofrir els estralls del desordre que, a més d'ocasionar danys immediats, empitjoraria la situació del país.

Convé als pobles de la península i convé als països que desitgen la col·laboració de l'Estat espanyol, un règim que al mateix temps que resolgui el problema de la misèria, torni la llibertat als ciutadans i incorpori el país als corrents de progrés que predominen en el món occidental, tot mantenint un ordre sense el qual aquella llibertat no fóra efectiva ni la recuperació econòmica possible. Si el temor al desordre es convertís en un propòsit ferm d'oposar-s'hi, s'avançaria molt en el camí cap a un canvi que la població necessita d'una manera urgent.

Per als catalans, el problema del règim és sensiblement més dolorós que per a cap altre dels pobles que hi són sotmesos, i la sortida més angiosa. No tots els adversaris del règim franquista estan disposats a reconèixer els drets de Catalunya a la seva llibertat; per tant, hem de mirar a qui donem el nostre ajut per a l'enderrocament de la dictadura actual, enderrocament que ens interessa més que a ningú. Hi ha, certament, sectors liberals amb un sentit realista del problema de les nacionalitats a la Península, amb els quals les avinences i les enteses són possibles. En interès de Catalunya cal que propiciem i facilitem aqueixes enteses amb franquista, dient clarament què és el que pretenem i a què ens comprometem.

RAMON NEBOT

EDITORIAL
FOURNIER
S. A.

EDICIONS
TREBALLS COMERCIALS
REVISTES

Arquitectura, 29 - Telèfon 28-03-64
Copilco-Universidad, México, D. F.

Biblioteca de Comunicación
i Hemeroteca General
CEDOC

HA PASSAT ja el temps en què era ben possible pensar a construir una nació sense la col·laboració activa de les classes treballadores. Les societats modernes anivellen les classes perquè totes han d'ésser treballadores. Però, encara, en els pobles més endarrerits es marca la divisòria entre el proletariat i les altres classes socials.

L'esforç proletari és, justament, el d'acabar amb l'abisme que separava els que tenien dels que no tenien, entre els que podien fruit de la vida i els que produïen els béns que no podien fruit, per manca de mitjans econòmics, de llibertat o de cultura.

Aquest esforç, que constitueix la medulla del problema social, que és resolt en les fórmules de justícia social, és pedra fonamental en els que veiem en la nació l'organisme natural de la divisió del treball per a assolir un grau superior de perfecció.

Apòstols i mercaders, obra de Pere Foix que obtingué el Premi Josep Trueta als Jocs Florals de la Llengua Catalana celebrats a Montevideo l'any 1949, és d'actualitat permanent perquè en sis biografies de lluitadors treballistes encarna el procés reivindicatiu, emancipador del proletariat català en la primera meitat del segle actual.

Destaquen les personalitats que han deixat solc en la vida de l'obrerisme català i han estat aureolades pel martiri: Salvador Seguí, Angel Pestaña i Joan Peiró. Víctimes

APÒSTOLS I MERCADERS

Cal remarcar el valor pedagògic de les biografies de Pere Foix. Les noves genera-

tions estan assedegades de coneixement de la història més propera, senyal inequívoc d'una perpetuació de consciència històrica, de l'existència d'una cultura nacional. Per això el llibre no perd actualitat. Més aviat guanya amb el pas dels anys. El llibre està prologat per Manuel Serra i Moret en forma tan magistral que el mateix autor em deia, amb ingenuïtat de gran infant, i amb modestia exemplar: «El pròleg és millor que el llibre.»

Vaig haver de replicar que són dues coses diferents, pròleg i llibre. Però certament l'eminent escriptor ha sabut treure'n el suc i fer-ne comentaris escultòrics. És impressionant la veritat quan recorda el vers de Verdaguer:

«Fill de la terra dura, nat del no res...»

I afegeix:

«Aquell esplet de treballadors catalans

intuïtius, laboriosos, idealistes i pràctics a la vegada com comanda l'esquema de la nostra mentalitat racial; a vegades entestats i ressentits, a vegades presos d'elació i estufament infantil, però sovint moguts d'alta ambició, de pruja de saber, de ganes d'aprendre. N'hem conegut a dotzenes per la ciutat i les viles, pels Ateneus obrers, les Cooperatives i els Sindicats, cada un amb la seva característica, cada un amb l'esclat difractiva, amb el seu geni particular, cada un una troballa. En el fons material noble, inquietud medul·lar, aspiració, concepte difús, encant de la vida que ens feia estimar els homes, tots, encara que ells no ens estimessin.»

En Pere Foix, en les seves biografies de lluitadors catalans (Pestaña es va catalanitzar com el primer) demostra, potser sense propòsit específic, que, com diu el prologuista: «Fet i fet la nació és sempre cultura i els obrers, com els altres estaments, són nacionals en la mesura que participen en la fosa, en la formació espiritual que la cultura forneix.»

Però observa: «En el nostre cas els obrers es comportaven com metal·loides o anions negatius que no es combinen, que no es refonen, que no s'integren en la comunitat.»

Els herois de l'obra de Pere Foix ja estaven en el camí de la refosa. Ells ja ho estaven, d'integrats. Ja havien trobat que la justícia social, perquè no sigui un concepte abstracte ha de trobar les bases de sustentació en un pla de tècnica, de producció, d'economia que elimini per ell mateix les diferències de classe i faci inútil l'explotació de l'home per l'home.

Una de les polèmiques més vives provocades pel llibre de Pere Foix ha estat l'afirmació que Seguí, el Noi de Sucre, tan nostre, tan universal i nacional com Macià, Companys i Llaureà, pensava en noves orientacions polític-socials. Pensava en la política, «no pas la política de mercat a la menuda, d'empresaris de bordells i de pàgina d'anuncis cridaners — sinó en l'art de mantenir-se jove mentre tothom es fa vell».

Els que visquérem a prop de Llaureà i Companys sabem que això és cert. I que l'obra de Seguí, de Pestaña, de Peiró, abeurats als principis de Pi Margall i de Proudhon, no serà perduda. La sang dels màrtirs és fecunda.

Pere Foix ha fet obra patriòtica en mantenir-los vius en la memòria de la nostra generació i de les que ens seguiran. Dels nens que reivindicaran els avis.

JUSTÍCIA, NO PRIVILEGIS

UN DESTACAT polític de Madrid va dir en certa ocasió que els catalans som un poble ressentit i que el nostre ressentiment influeix en la nostra actitud enfront del poder unitari i centralista de l'Estat espanyol. L'observació va ser feta amb el propòsit, maliciós i ingenu alhora, de minimitzar les raons del nacionalisme català. Però un ressentiment pot ser injustificat o justificat, i si és justificat no resta raó a qui el sent. Ressentits o no, els catalans tenim molts arguments sòlids en els quals basar les nostres aspiracions a la llibertat nacional. Que els recursos per aconseguir-la siguin el diàleg amistós i la negociació cordial o bé la lluita més o menys violenta no depèn solament de nosaltres. Som, certament, un poble ressentit; ressentit per l'opressió i per la incomprensió. Les condicions en què Catalunya està incorporada a l'Estat espanyol són tan injustes que no poden satisfer ni tan sols els catalans convençuts que el destí de Catalunya és comú, en el futur previsible, al de Castella: el tracte és massa desigual. El fet de voler assimilar a Castella les diverses nacionalitats que integren l'Estat espanyol és un tracte desigual en la seva pretesa igualtat. Ens diuen que tenim els mateixos drets i només que s'insinuï l'aspiració a una modesta autonomia administrativa, diuen que pretenem privilegis. El retrèt és tan absurd que sembla que no hauria ni de fer-se'n cas; però, amb tota la seva absurditat, és la base de les objeccions al catalanisme polític. Només que es consideri la qüestió de la llengua, és evident que la igualtat de tracte que hauria de satisfer tots els pobles de l'Estat espanyol no existeix. L'única llengua que es permet usar en l'administració pública, en la justícia, en l'ensenyament i en totes les activitats públiques és la castellana, que és la natural de només una part de la població de l'Estat i estranya per a la resta. En el règim actual en diuen «la llengua comuna», murriera que no pot canviar la realitat. Que la llengua a usar sigui per a tots la mateixa no és igualtat quan no és la llengua de tots.

Aqueix afany assimilador i unitarista, que no va acompanyat de la força ni de la superioritat necessàries per a assimilar altres pobles ni per a fondre'ls en una unitat, provoca el ressentiment dels que en són víctimes. En la intel·lectualitat de llengua castellana i en la política espanyola s'han manifestat, sovint, figures i fins i tot grups que entenen el problema de Catalunya i semblen inclinar-se a donar-hi solució; però no arriben a imposar-se a la voluntat majoritària, que és d'oposició a les aspiracions de Catalunya. En molts casos probablement més per incomprensió que per mala voluntat. Són molts els espanyols que, de bona fe, consideren el catalanisme una rebequeria contra l'ordre natural de les coses, i que no s'expliquen que no vulguem compartir plenament un destí que, contra tota evidència, els sembla comú i envejable. Altres, no hi ha dubte, s'oposen a les aspiracions de Catalunya perquè perdura en ells l'afany assimilador dels *conquistadors*. No podem resignar-nos a ser víctimes ni de la incomprensió benivolent dels uns ni de l'esperit dominador dels altres. No és culpa nostra que ens trobem incorporats, en condicions que ens desplauen, a l'Estat espanyol i que hi siguem un element de perturbació constant. Ni és culpa nostra que la comprensió del problema de Catalunya no s'estengui, a Espanya, més enllà d'un grup de selecció.

Potser un observador objectiu — és possible que jo no pugui ser-ho — podria dir que ens hem d'esforçar més a divulgar, Espanya endins, el coneixement de la realitat catalana, perquè del coneixement podria venir la comprensió; però hauria de convenir, també, que l'hostilitat amb què són tractades les aspiracions catalanes només poden provocar la irritació i el ressentiment, sentiments que predisposen poc al diàleg amistós i a la negociació cordial, que, evidentment, foren el recurs més convenient per a tots.

VICENÇ RIERA LLORCA

MANUEL GALES

QUAN, el 1939, desenes de milers de catalans passàvem la frontera pirinenca i cercàvem en terres franceses l'acolliment necessari per escapar a la repressió franquista, molt pocs pensàvem que l'opressió que s'instaurava a la nostra terra seria tan llarga. Tots plegats negligíem la importància de la victòria franquista, els mètodes totalitaris que empraria i la venalitat de la política que gairebé tots els països anaven a aplicar.

L'esperança, en aquells dies tristos i tràgics del 1939, comportava el triomf proper de la democràcia. Per a nosaltres, la victòria falangista no era altra cosa que una batalla perduda que havia de fer obrir els ulls als responsables dels pobles lliures.

Vint anys més tard podem comprovar com els dirigents de tots aquests pobles obrien els ulls i, també, com els han tancat de nou cada vegada que s'ha tractat del problema corresponent a la supervivència del règim franquista. Arreu s'han trobat excuses; ningú no ha volgut prendre la responsabilitat de facilitar als pobles de la Península Ibèrica la possibilitat de reconquerir la llibertat i la democràcia.

Es possible que sigui aquesta la lògica de la política general del món. És possible, també, que els catalans continuem a viure d'il·lusions, com ha ocorregut en altres èpoques de la nostra història, i que ens apassionem molt més per les coses dels altres que per les d'interès nacional i col·lectiu. Els que escriuran la història de la primera meitat d'aquest segle potser ens donaran la raó d'aquesta actitud. Escriure la història o fer-la, però, no és la mateixa cosa.

Recordem solament uns fets:

El 1913, Catalunya, amb moltes dificultats, obté la Mancomunitat.

El 1924, després del Cop d'Estat del general Primo de Rivera, la Mancomunitat és suprimida, però encara avui el poble català recorda l'obra magnífica realitzada pels homes de la Mancomunitat.

El 1931, amb Francesc Macià i la instauració de la República a Espanya, Catalunya aconsegueix l'Estatut d'Autonomia.

El 1939, en canvi, victòria del franquisme i anul·lació oficial de l'Estatut.

En vint anys, doncs, Catalunya ha viscut alternativament uns períodes de llibertat amb govern autònom, i uns períodes d'opressió, amb dictadura. Aquests períodes, pel contrast que representen, en fer prendre als catalans una consciència més concreta de llur personalitat, engendraren arreu de Catalunya una esperança en la consolidació de la democràcia i de la llibertat.

La victòria franquista anorrea totes aquestes esperances. I, altra vegada com en l'època de Felip V, els catalans hem conegut les execucions, l'opressió, les presons, la persecució, l'exili.

A l'interior de la Pàtria els nostres amics, de tots els grups, de totes les tendències, de totes les opinions, han anat, a poc a poc i a mesura que el terror disminuïa i les presons començaven a obrir-se, creant clandestinament noves formacions i inculcant, als valors que sorgeixen, la fe en els destins de Catalunya i en una nova ordenació peninsular i europea. Amb grans sacrificis, enmig de tots els perills, han continuat aguantant fermes, possibilitant així la brotada d'una joventut abrandada de fe en Catalunya i en la llibertat.

I, a l'exterior?

Al meu entendre no és el moment de fer

AL CAP DE VINT ANYS

la crítica d'unes o altres actuacions. En moments com el present, compta més el que s'ha fet, s'ha salvat o ha sobreviscut, que no el que hauria hagut de fer-se o el que no s'ha fet. Cada home, cada grup, cada tendència, ha tingut falles, negligències, abandons, però cada grup o cada tendència pot enorgullir-se, al cap de vint anys d'un exili terrible i tràgic, de continuar mantenint intangible la fe en un futur millor en el qual la llibertat del poble de Catalunya sigui assolida i consolidada definitivament.

Vint anys d'exili, i d'opressió a l'interior, han de fer reflexionar a uns i a altres. Als que ens exiliàrem el 1939 i a tots aquells que, fins i tot abans de les mínimes llibertats de la Mancomunitat, havien creat, principalment en terres d'Amèrica, tots aquests casals catalans, que encara avui continuen fent prova d'una vitalitat i d'un patriotisme admirables.

Tots, sense excepció, tenim el desig de refer altra vegada Catalunya i, al costat dels amics de l'interior, crear una Pàtria lliure i justa. Individualment, cada català apleix, segurament, el que ell creu el seu deure. En diferents ocasions els catalans, individualment o en grup, han produït certes accions per activar la llibertat del nostre poble.

Però, tot això, és prou?

No.

En entrar a Catalunya les forces franquistes, existien unes institucions de govern catalanes que passaren la frontera amb tots els exiliats. Referent a aquestes institucions es poden tenir opinions divergents — i potser contradictòries — però no es pot negar que han continuat existint. ¿Han fet tot el que podíem esperar-ne? Això, els catalans, hem d'examinar-ho guardant per al moment oportú la possibilitat de fer pública l'opinió respectiva. Per a mi, és un motiu de satisfacció el que durant aquest llarg exili hagi existit una formació catalana de caràcter estatal o governamental.

Però és en els moments difícils que cal saber crear les condicions necessàries a la victòria. La política no és un immobilisme conservador, sinó una creació constant.

Poble demòcrata per excel·lència, Catalunya no pot avui, mitjançant unes eleccions lliures, elegir les persones que la representin i la governin. ¿No ha arribat, doncs, l'hora que els catalans de l'exterior que vivim agrupats en casals prenguem consciència de la nostra importància col·lectiva i del nostre deure i prenguem una part més activa i molt més preponderant, en l'acció conjunta?

Els casals catalans són un microcosmos del poble de Catalunya; una reducció, amb tots els defectes i totes les virtuts, de les ciutats i de les viles de la nostra terra. Quan una persona demana el seu ingrés, ningú no li pregunta la seva opinió política i solament se li exigeix la seva condició de català. Hi ha doncs, en els casals, la representació més autèntica de la Catalunya oprimida. Tots ells, a més, mitjançant llurs associats, estan en un contacte estret amb els respectius amics de l'interior.

Per què, doncs, no fem possible tots plegats que aquests «pobles» o «ciutats» que són els casals esdevinguin els veritables rectors de la vida política catalana? ¿Per què, mentre la nostra Pàtria continua

oprimida, no són ells els que indiquin, col·lectivament, el camí a seguir per aconseguir la llibertat? ¿No haurien d'ésser els casals els que determinessin d'una manera conscient i democràtica, amb modalitats que haurien d'establir-se d'una manera ben concreta, la línia política general, quines persones, per damunt de grups i tendències, han d'aplicar-la i com es pot organitzar d'una manera eficaç l'aportació i l'ajut del conjunt català de l'exterior?

Al meu entendre, correspon avui als casals catalans d'arreu del món, agrupats mitjançant fórmules a determinar conjuntament, l'alt honor i la immensa responsabilitat d'aplicar la democràcia política en el conjunt de l'emigració catalana i de facilitar així, el dia de demà, amb el retorn i la nostra integració a l'interior, la implantació d'una veritable democràcia al nostre país.

¿Podran, i voldran, els casals catalans tenir aquest honor i prendre aquesta responsabilitat? Solament la història, el dia de demà, podrà dir-ho.

JOSEP SANS

Maig del 1959

NOVETAT

J. VICENS VIVES
MONTSERRAT LLORENS

INDUSTRIALS I POLITICS

(Els catalans en el segle XIX)

La història econòmica, social i política de la Renaixença. — Un volum de 444 pp., en tela, amb mapes, gràfics i extensa bibliografia. \$ 75.00.

A. ROVIRA I VIRGILI

HISTÒRIA NACIONAL DE CATALUNYA

Des dels orígens fins el regnat de Felip III

Pòrtic de J. Puig i Cadafalch.
Set volums, enquadernat en tela i lloç de pell. \$ 7 500.00.

RAMON FABREGAT 'Difusora del Llibre'
Ap. 10319. Tel. 10-52-84. México 1, D. F.

Cortesía del

RESTAURANT

LA CAVA

Av. Insurgentes 35, México, D. F.

(Cantonada Hamburgo)

VEU CASTELLANA

México en la Cultura (el conegut suplement literari del diari mexicà *Novedades*) corresponent al diumenge 26 d'abril prop-passat, publicava unes declaracions del senyor Fernández Figueroa, director de la revista *Índice*, de Madrid, sobre els escriptors espanyols actuals, és a dir, els anomenats de la «generació del 36», entre els quals, com a cap de brot, figuraria Camilo José Cela, seguit de Suárez Carreño, Miguel Delibes, Castillo Puche, Torrente Ballester, Elena Quiroga, Elena Soriano, Ana María Matute, i Juan i Luis Goytisolo.

Entre els assagistes — del 36 o no — el senyor F. F. cita Aranguren, Laín Entralgo, Maraball, Pedro Caba, Julián Marias, Alvaro d'Ors i Pérez de Ayala.

Esmenta també els autors teatrals Pemán, Calvo Sotelo, Buero Vallejo, Sastre, Llopis «y dos o tres autores catalanes, Fabregat entre elles».

Realment és tot un panorama i d'ell podria dir-se, a la nostra manera, que no hi ha més cera que la que crema.

Els catalans, a jutjar pels noms, sembla que més aviat fan un mal paper (o un bon paper, segons com es vulgui mirar) en la literatura peninsular de l'època «imperial» contemporània. El senyor F. F. no se'n planya, però. Qui se'n planyeria? I amb tot, segons diu, no deixa d'haver-hi una certa influència catalana sobre alguns escriptors castellans quant a l'estil (menys mal!) o, més concretament, quant a la «técnica objetiva» posada de moda per «un grupo catalán de escritores con el crítico Castellet a la cabeza».

«Técnica objetiva?» Què serà? El senyor F. F. no és gaire explícit sobre aquest punt i tot decanta a creure que es tracta d'una mena d'estil realista — al pa, pa i al vi, vi — oposat, suposem-ho, a l'estil «imperial» protegit pel règim. No és encara l'hegemonia, evidentment, però tot és començar.

Aprofundint més, el senyor F. F. declara amb molta pompa que si el leit-motiv de la cultura espanyola, abans del 36, era llibertat, ara és tot un altre: justícia, no gens menys. Perquè, segons ell, justícia ja implica llibertat. («Ser justo supone ser libre.») Afegeix, no menys pomposament, que l'objectiu «de la cultura es la felicidad» i fa l'elogi de la «justicia voluntaria que es caridad», etc.

La cultura espanyola està servida. Cal remarcar que el senyor Fernández Figueroa no és un qualsevol i que gaudeix d'un cert renom per la seva manera de pensar, gairebé «europea». Possiblement és mal que li volen. És possible també que no pugui parlar més clar — ja que viu a Madrid —. Això no obstant, fa l'efecte que la confusió imposada per les circumstàncies, en el pensament i en la vida peninsulars, de vint anys ençà, només haurà servit per a reforçar, en molts casos, la robergueria tradicional. Remarquem, per exemple, que els espanyols — sobretot si són intel·lectuals — no poden ser humils, o mesurats, ni tan sols quan s'ho proposen. Traspua sempre en el que diuen, una pose, un ure que contrasta amb la realitat, sobretot ara. Contrasta també amb el criteri que els intel·lectuals de tot el món civilitzat fan públic quan parlen d'Espanya. ¿Creu veritablement el senyor F. F. que Espanya compta actualment, en el terreny de la cultura, i que els pobles d'Amèrica tenen necessitat del seu concurs? Ja ho és prou que reconegui que els espanyols, inclosos els intel·lectuals, ignoren el que passa a l'Amèrica de llengua castellana en tots els ordres de la vida social, literària, filosòfica... ¿Com li hauria d'estranyar, doncs, que aqueixos pobles paguin amb la mateixa moneda? ¿Com pot oferir el que no existeix, és a dir, una cultura digna d'aquest segle, un pensament que s'acordi amb l'època, un exemple de moral política, de simple llibertat de pensament?

Així, en definitiva, les declaracions del senyor F. F. tant pel que diuen (ben poca cosa) com pel que no diuen només revelen el que ja era d'esperar: la persistència d'una mentalitat incapaç de renovar-se, però amb les pretensions de sempre i entestada encara a projectar-se sobre uns pobles que, malgrat els seus defectes i els seus tribulls, donen lliçons de llibertat i de dignitat humana a molts dels intel·lectuals, perfectament inconeguts, d'altra banda, de l'Espanya actual.

Sembla que el mal no té remei i que els catalans que han somniat, darrerament, en una possible evolució de la mentalitat castellana vers un terreny de comprensió o de possible entesa, hi hauran perdut el llatí. I el temps.

A. B. D.

Els comunistes empresonen estudiants

A l'Alemanya Oriental, sota el règim del Quisling Ulbricht, es segueix portant a presidi una sèrie d'estudiants.

El ho és que ens referim a estudiants comunistes com els del grup «Eisenberg», de la Universitat de Jena. Prengueren el nom d'«Unió d'Estudiants comunistes nacionals». El mes d'octubre últim en condemnaren vint-i-tres fins a setze anys de presó pel delictes de demanar la reunificació d'Alemanya mitjançant eleccions lliures.

Després agafaren i sentenciaren estudiants de medicina de Magdeburg i de la Universitat Humboldt, al Berlín Oriental.

A tots ells se'ls acusa de seguir les petjades del cèlebre professor Harich, sentenciat l'any 1957 per les seves opinions sobre Comunisme Nacional.

Sobretot, en els darrers mesos, han estat molts els estudiants de medicina que han passat de l'Alemanya Oriental a l'Alemanya Occidental, probablement influïts per l'exemple d'un gran nombre de metges que els han precedits en la busca de la llibertat. El caràcter d'aqueixa emigració té alarmades les autoritats comunistes.

Ara n'han agafat i processat a Dresde un trenta més. La policia es resisteix a donar el nombre exacte. El delictes real és haver escrit una lletra als companys de les Universitats de Jena, Leipzig i Berlín Oriental, i a les estacions de ràdio de l'Est i de l'Oest alemany, en la qual demanaven llibertat de pensament i de paraula en totes les Universitats de l'Alemanya Oriental, llibertat de moviment per a poder anar d'una Universitat a l'altra, llibertat de creences i d'ideals per a tots els alemanys del sector Oriental i abolició de fronteres dintre d'Alemanya, amb el dret per cada alemany d'anar a viure on li agradi i on pugui. Per ara, del grup de trenta ja n'han condemnat deu a penes diverses, fins a deu anys de presó, «per activitats contra l'Estat».

El secretari del Partit Comunista de Dresde els acusa de voler establir un règim semblant al de Iugoslavia. Horror!

Però si es pensen que la commoció per Hongria l'oblidarà la nova generació, van molt lluny d'osques. Els estudiants alemanys són un seixanta per cent fills de pagesos i d'obrers. N'empresonen uns quants i els altres callen i se la guarden. Dinen: «La paraula és de plata; el silenci és el pren de les beques».

I els seus companys d'infortuni sota el jou franquista, què diuen? Doncs dinen que el feixisme i el comunisme són igualment règims absolutistes i repugnants.

Restaurante y Patio Mexicano SANTA ROSA

MONTERREY

Salvador Costa, gerent

ÉS LA DIGNIFICACIÓ
DE LA CUINA MEXICANA
EN UN MARC I UN AMBIENT
D'AUSTERA ELEGANCIA

AIRE ACONDICIONAT
CAPACITAT: 400 PERSONES

LA TRAMPA

BEN SOVINT, amb una periodicitat quasi cronomètrica, apareixen als diaris mexicans notes franquistes propagadores de les grans facilitats que es donen a «todos los españoles», «a los emigrantes clandestinos» i «a los refugiados políticos» per a anar a Espanya.

Cal fer constar, en honor a la veritat, que, ara, aquesta propaganda és verídica; no s'enganya a ningú. El que caigui a la trampa no té excusa. Les notes franquistes són ben clares: «aunque estas facilidades no implican que queden exentos de responder de cualquier responsabilidad civil, militar o política en que hubieran podido incurrir», «podrán entrar en España y salir de ella libremente, pero sujetos a ciertas normas delineadas con base en sus anteriores actividades políticas» i, encara, «la administración de Franco, además, se reserva el derecho de rechazar en la frontera o de expulsar de España a los refugiados que considere indeseables».

El que vençut per l'enyorança o per altre motiu menys espiritual es decideixi al retorn, que després no es queixi: si ha estat republicà, liberal, demòcrata, catalanista; si ha pensat per compte propi, ha de pagar el *delicte*; acceptar la «responsabilidad política», acatar les «normas delineadas con bases en sus anteriores actividades» i conformar-se si li apliquen «el derecho de rechazar en la frontera o expulsar de España a los refugiados que considere indeseables»... Més clar, l'aigua.

Ara a en Franco ja no li cal ni mentir. Ja no és com quan servia la República i, ensems, es preparava a trair-la; ara ja no li cal de fer beneir les bombes alemanyes amb què els aviadors italians mataven dones i criatures «rojas»; ara, ja fa més de vint anys que s'ha alliberat de la competència de «Pepe-Toño», d'en Mola, d'en Sanjurjo, etc.; ara, només amb el papu del comunisme i els avions nordamericans, ja en té prou per a manar en tota la vall dels caiguts en la trampa del franquisme. Ara ja no li cal ni dissimular. Per què?

Als organismes internacionals, ara, ja ho admeten tot; fins en Franco. Als cims del regim mundial ja no hi ha manera de destriar la barreja: el senyor, del trinxeirer; el pinxo, de l'estadista; l'amo, del governant. Tots es confonen en un munt d'anagrames; tots. Els escombriaires de la diplomàcia ho recullen tot; el que no serveix per a res més, s'ho mengen els porcs. Han conjuntinat la convivència de la meua amb la dona honrada, del pispa amb l'obrer, del tècnic amb el gangster, etc. És evident que «diplomàticament» podria suprimir-se la policia, es podrien tancar els jutjats i enderrocar-se les presons, puix que si a «dalt» s'hi han pogut fer cabre tots, a baix també es podrien abolir les diferències. Ningú ja no té dret de fer-se l'orgull de ser decent; és una vanitat que ofèn els altres.

Ah! Però a les altures, tots, cada dia, eviten la guerra. I és inqüestionable que val més viure en un pal d'escombrieries que morir-se dessota d'una bomba atòmica. És el dilema moral de l'època, i en aquesta «moral» en Franco viu com el peix a l'aigua. Fins quan algú — mai tot va bé del tot — l'acusa de ser una brutícia del món, sovint pot contestar: «Més ho ets tu». I tots dos poden tenir raó.

En aquest ambient, és comprensible que en Franco fins es pugui donar el gust i el

goig d'ésser sincer; i ho fa. Diu el que pensa: «A la vall dels caiguts, a la trampa del franquisme hi cap tothom: Veniu. Els que creguin i callin, fins poden aspirar a algun rosegò d'autoritat. Els que pensin i parlin, ja saben el que els toca.»

Roc BORONAT

Els documents de Smolensk

EL DISCURS de Khruixtxev en el Vigèsim Congrés del Partit Comunista Rus, l'any 1956, fou el reconeixement oficial — i la repulsa — del mètode de terror sistemàtic emprat per Stalin. La llusor d'esperança en rectificacions causà el terratrèmol que estigué a punt d'ensorrar definitivament tota la construcció estatal comunista, fundada sobre el terror. Les revolucions de Polònia i d'Hongria (incruenta la primera i tràgica l'altra) tingueren indubtablement origen en les il·lusions que féu néixer en els mateixos règims comunistes les declaracions de Khruixtxev contra les abominacions de Stalin. Els esbirros de la policia secreta concentraren l'odi popular d'Hongria.

Però el discurs de Khruixtxev fou només una mitja veritat i prompte es veié que els comunistes no podien prescindir del terror per a aguantar-se, després de quaranta anys de govern, com li passa al franquisme després de vint.

La veritat dels procediments criminals emprats a Rússia per a establir les col·lectivitats i servir el poder del Partit en el període entre les dues guerres mundials figura avui documentalment en l'obra publicada pel professor Merle Fainsod. Aquest presidi la comissió acadèmica que rebé l'encàrrec d'examinar més de 200.000 pàgines de documents que formaven l'arxiu del Departament general de la policia secreta bolxevic a Smolensk. Caigué a mans dels alemanys quan aquests s'apoderaren d'aquella ciutat de la Rússia Occidental. Els aliats el van prendre dels nazis i dedicaren una comissió d'experts a examinar el contingut i fer-ne un informe. És el que ara ha publicat el cap de la comissió.

No diu res que no sapiguéssim i esborronaria si encara ens quedés prou sensibilitat per a esgarriar-nos dels dolors dels altres, després del tracte sofert en la nostra guerra i en les seves conseqüències.

El que hi ha de nou és que ara s'han publicat les proves documentals dels mateixos arxius de la policia secreta de Stalin, les còpies de les seves circulars secretes, els sumaris de les acusacions, interrogatoris, turlaments, sentències, intrigues, etc., amb què la Revolució russa devorava, no ja els seus enemics naturals, sinó els propis fills, la història de les purges successives, amb pretext de desviacions de dreta unes vegades i de desviacions d'esquerra altres. Smolensk era el microcosmos del que passava a tota Rússia.

Es exemplar que el mateix Stalin circulés ordre de parlar «la borratxera d'emprisonaments». Sense esmentar les milionades de captius enviats als camps de concentració i treballs forçats, trobem que en un moment donat Stalin dóna l'ordre que en el termini de dos mesos els 800.000 presos quedessin reduïts a 400.000, distribuint una quota proporcional entre totes les Repúbliques (autònomes, és clar) de tota Rússia, sense ajustar-se a cap criteri de justícia.

En l'informe es citen casos curiosos, com

el del comissari de la secreta condemnat per haver dit que a les presons es vivia i menjava millor que a les granges col·lectives. Ell es defensava replicant que la dita era d'un pres que treballava a les col·lectivitats. Fou inútil l'excusa. L'home, afiliat al Partit, va desaparèixer en els camps de treball forçat de Karaganda.

El llibre del professor Fainsod, desapassionat i acadèmic, és un formidable arsenal de veritats contra les mitges veritats admeses pel senyor Khruixtxev i els seus propagandistes.

Smolensk sota el règim soviètic, a la llum dels milers de documents soviètics examinats, demostra sense lloc a discussions fins a quin punt es perverteix un sistema quan s'ha d'imposar pel mètode del terror. És completament lògic que la corrupció i la inhumanitat vagin de bracet. I això resa per a tots els règims totalitaris fundats en el terrorisme del partit i de la policia secreta. Comunisme, nazisme, feixisme, franquisme? Tant se val! El procediment criminal és el mateix. Per a l'humanitat només hi ha una recepta de benestar i de vida digna: llibertat, justícia, ordre, fraternitat i tolerància.

M. G.

GRAN
LICOR
CATALA

BONET

Sant Feliu de Guíxols

Representants exclusius:

INTERNATIONAL
MERCANTILE Co.
S. A.

Carrer Orizaba, N° 43, A
Tel. 25-64-27
Mèxic, D. F.

**PAPEL
MEX
— S. A. —**

Ayuntamiento, 112
MEXICO 1, D. F.

PAPERS I MAQUINARIA
PER A LES ARTS GRAFIQUES

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
CSGOC

Informació diversa GLOSSARI D'AFERS INTERNACIONALS

Per FAVENCIUS

* El setmanari dominical *The Observer* de Londres acaba de publicar un llarg article signat per Sebastian Hoffner que la premsa de Madrid ha cuitat a comentar amb gran simpatia, tenint en compte que els conceptes emesos per l'articulista i acollits a les pàgines d'una publicació que més aviat es decantava cap a la crítica del règim actual espanyol, afavoreixen la tesi que han sustentat fins ara els franquistes sobre els motius de l'aixecament contra el règim republicà. Mr. Haffner, però, incorre en diversos errors que fan menys imparcial el seu assaig històric. Un d'ells en parlar de la mort del general Mola. L'accident no es produí al començament de la rebel·lió sinó als nou mesos de l'aixecament i quan ja en feia sis que la junta de generals reunida a Burgos havia concedit al general Franco el comandament suprem de les operacions; i així, amb el vot del mateix general Mola. De major importància és encara l'error comès en tractar de l'afusellament del general Goded. Aquest fou detingut a Barcelona quan tractava de posar-se al front de la rebel·lió a Catalunya. Goded, a l'igual que uns 190 caps i oficials que s'aixecaren contra la República, comparegué davant un consell de guerra sumaríssim, però amb totes les garanties processals. Fou condemnat a mort i afusellat, no per un grup d'anarquistes, sinó per un escamot militar. I cal afegir que quan la Gestapo lliurà als franquistes el president Companys i aquest fou condemnat a mort, el fill del general Goded, estimant que el qui fou president de la Generalitat havia fet pressió sobre els components del consell de guerra perquè condemnessin el seu pare a la darrera pena, s'ofereí a formar part de l'escamot que anava a afusellar el senyor Companys, oferiment que no fou acceptat per les autoritats militars franquistes.

* Dom Justo Pérez de Urbel, abat de la comunitat benedictina constituïda al Valle de los Caídos, ha dedicat a aqueix monument diversos articles que han estat publicats al diari falangista *Unidad*. En un d'ells, el citat historiador i conseller de Falange diu el següent: "Escogido el sitio, se compraron los terrenos, que habían sido anteriormente un coto de caza, y las obras comenzaron con rapidez. A los pocos días llegaba el general Franco para disparar el primer barreno simbólico. En los primeros tiempos trabajaron muchos presos de guerra redimiendo sus penas con el trabajo. Pronto se vió que este sistema era más útil para los trabajadores que para la obra, y hubo que abandonarlo." És a dir que si aquest sistema hagués donat resultat per a l'obra més que per als treballadors, els presos haurien seguit treballant com esclaus fins acabar el monument aixecat a la memòria dels seus vencedors.

* L'Assemblea General Ordinària de la Departamental del Sena d'Esquerra Republicana de Catalunya, celebrada el dia 19 d'abril d'enguany, va aprovar, unànimement, la següent moció: «En virtut del dret de petició reconegut als ciutadans catalans per l'Estatut Interior de Catalunya, els reunits demanen respectuosament als senyors Diputats del nostre Parlament que considerin amb l'atenció merescuda l'actitud recentment feta palesa per tots els organismes no anti-constitucionalistes de l'Interior perquè una vega-

LA CONFERÈNCIA DE GINEBRA. Al desig de Khruixtxev de parlamentar directament els Quatre Grans, Eisenhower oposà l'expedient dilatori de la Conferència dels Ministres de Relacions Exteriors per a sondejar les possibilitats d'èxit en una reunió en el cim.

Khruixtxev accedí; era una manera de retirar l'últimàtum sobre Berlín sense perdre la cara. Sempre serviria de ressonància per a la propaganda soviètica, i per a tractar d'explotar les contradiccions entre els occidentals.

Altra cosa no es pot esperar de Ginebra. És evident que si la URSS vol facilitar un arranjament, el crèdit se'l reserva Khruixtxev en una conferència del Cim, a l'estil dels que Stalin celebrà a Teheran, Yalta i Potsdam, amb tan bons resultats per a l'imperialisme rus.

CONVENI ENTRE FRANCO I TURQUIA. El catolicíssim cabdill ha firmat amb Turquia un conveni comercial. Una cosa són els rosaris i altra les pessetes.

Però més que per l'interès financer, el conveni crida l'atenció com avantguarda d'un Pacte del Mediterrani, per a juntar al de l'OTAS una coalició defensiva entre Turquia, Grècia, Xipre, Itàlia, França, Tunis, el Marroc, Espanya i, potser, Israel.

La ràdio de l'Alemanya Soviètica aixecà la llebre i reprengué la cançó de Moscuà. Atribueix la maniobra a un projecte Foster Dulles per acabar amb la influència britànica al Mediterrani. No seria més aviat per a barrar el pas als russos en el seu somni milenari cap a Bizanci i les aigües tèbies?

ACTUALITAT DEL TIBET. No ho semblava, però l'opinió mundial — incloent en primer terme l'asiàtica i l'afriana — encara està agitada per l'escomesa de la Xina comunista.

Potser no és pel Tibet mateix, sinó pel que representa haver trencat el conveni entre l'Índia i la Xina sobre el Tibet, firmat el 28 d'abril del 1954. Fou el primer protocol on, al preàmbul, es feren constar els cinc principis de Bandung: respecte recíproc de la integritat territorial i de la sobirania; pacte mutu de no-agressió; de no interferència en els afers interiors de cap país; igualtat i benefici mutu en els tractes i pactes, i finalment, promesa de coexistència pacífica.

Després de la invasió i de la fugida espectacular del Dalai Lama, els veïns de Xina s'esverren. No li havien vist les urpes a Corea del Nord. De què pot servir el Tibet als xinesos si no és per a amenaçar l'Índia, Birmània, Nepal, Bhutan, etc.? Car és improbable que el Tibet, per si mateix, pugui encabir l'excés de població, malgrat l'extensió de 1.200.000 Km.² per 1.300.000 habitants (cens del 1953). Comptant els residents en països veïns, especialment els tibetans de la província xinesa de Szechwan, són uns 3.000.000.

De cada cinc homes, un és frare budista. Per raons d'economia, diversos germans es poden casar amb una mateixa dona. És un cas de poliàndria. Per cert que a Lhasa hi hagué una manifestació nombrosa de dones contra l'ocupació xinesa.

El comerç, escàs, ven a l'Índia i a Xina fustes, herbes, musc, sal, bòrax, banyes. Compra teixits, sucre, vaixel·la, tabac. La moneda és el *sang*. Una rúpia val una mitjana de quatre *sang*.

Quan Tarragona fou destruïda pel musulmà Tarik, al 713, els guerrers tibetans arribaven a les planúries del que després fou Pekin (fundat l'any 1264, quan Jaume el Conqueridor aparellava l'estol per redimir el Sant Sepulcre). El Tibet, com Xina, fou dominat pels Mongols. Kublai Khan, nét de Gengiskhan, es convertí al lamaisme (budisme tibetà) i fundà l'abadia de Sakha i fou l'abat pontífex de tots els budistes de l'Imperi Mongol i rei del Tibet. L'any 1718, quatre anys després que Barcelona caigués davant l'exèrcit francès-castellà de Felip V, el Tibet fou conquistat pels manchús, amos ja de Xina.

El Tibet, teocràtic, defensat per la pròpia pobresa i les muntanyes, sempre fou independent de fet, per bé que retés vassallatge nominal als amos de Xina. El mateix hauria passat ara amb els comunistes, però aquests han decidit acabar amb l'autonomia del Tibet, malgrat haver-la reconegut en múltiples tractats. Han fomentat dissensions entre el Dalai Lama i el Panchem Lama, que és una mena de regent espiritual per als casos freqüents en què el Dalai (encarnació de Buda) és encara infant. Una vegada més es compleix la bíblica sentència que «poble dividit contra si mateix serà destruït».

Ara, en nom del progrés i de l'alliberació nacional imposada pels invasors.

De Lenin són aquestes paraules: «Si una nació qualsevol és dominada per la força dintre dels límits de determinat Estat i si la nació, contra el seu desig manifest... no obté el dret de determinar la forma del seu mode de viure per votació lliure i completament lliure de la presència de tropes de l'estat més fort... aleshores és un cas d'anexió.»

Precisament: Tibet, Hongria, Catalunya...

da acabat el mandat presidencial de l'actual Procideixi a la Generalitat de Catalunya, es procedeix a la designació d'una persona que pel seu seny i el seu prestigi pugui aglutinar, si no totes, almenys la major part possible de bones voluntats i que faci recórrer a la primera Institució exiliada, aquell respecte i simpatia de la qual gaudia fins fa un temps. Creiem que els senyors Diputats comprendran perfectament la importància que té l'opinió de l'Interior en ratificar implícitament la seva adhesió a les Institucions

exiliades, la qual implica en el cas present unes majors obligacions per part dels Diputats catalans, de la resolució de les quals dependrà — sense cap mena de dubte — la vida o l'extinció de les nostres Institucions. Estem convençuts que els senyors Diputats preferiran unes Institucions ben representatives i que actuïn de cara al país endogallat, a una posició privilegiada per consideracions de sentiments o de grup.»

* En ocasió del nonagèsim aniversari de l'actual president de la Real Academia Española, don Ramón Menéndez Pidal, l'alcalde de Bilbao, don Joaquín de Zugazagoitia (darrerament ha estat destituït) adreçà un telegrama de felicitació dient-li, entre altres coses, que "no podemos olvidar en esta región lo que han servido sus fundamentales trabajos para tener idea exacta de lo que representa y vale la unidad española". A aquests conceptes Menéndez Pidal ha respost, de puny i lletra, que agràcia la felicitació "y en especial su recuerdo de la España una y varia". Ha estat comentat el fet que a la preocupació del basc botifler per afirmar la unitat d'Espanya, hagi respost Menéndez Pidal amb la preocupació de subratllar la seva nacionalitat.

ANÍS

Montserrat

ALTA QUALITAT

DESTIL·LAT PER ASTURIANA, S. A.